

ภาคผนวกที่ 9

แผนฉุกเฉินการป้องกันและระงับอัคคีภัย

แผนปฏิบัติการป้องกันและรองรับเหตุฉุกเฉิน กรณีเกิดอุบัติเหตุและอัคคีภัย โครงการก่อสร้าง EDEN EKKANAI จัดทำขึ้นเพื่อความปลอดภัยของบุคลากร และบุคคลภายนอกที่มาปฏิบัติงานภายในโครงการก่อสร้าง EDEN EKKAMAI และเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555 ซึ่งกำหนดให้สถานประกอบที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการ และจัดให้ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการเข้ารับการฝึกอบรมตามแผนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของแต่ละพื้นที่ โดยการอบรมประกอบด้วย การดับเพลิงขั้นต้น การปฐมพยาบาล การช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน และต้องมีการฝึกซ้อมดับเพลิงและอพยพหนีไฟอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินโดยเฉพาะการเกิดอุบัติเหตุและอัคคีภัย เพื่อให้สามารถป้องกันเหตุ และควบคุมเหตุฉุกเฉินที่จะเกิดในโครงการก่อสร้าง EDEN EKKAMAI ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.1 เพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินจากอุบัติเหตุและอัคคีภัย
- 1.2 เพื่อสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัย (กรณีเกิดอุบัติเหตุและอัคคีภัย) ต่อ บุคลากร และบุคคลภายนอกที่มาปฏิบัติงานภายในพื้นที่ก่อสร้าง
- 1.3 เพื่อลดอัตราความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอัคคีภัย
- 1.4 เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อ บุคลากร และบุคคลภายนอกที่มาปฏิบัติงานภายในพื้นที่ก่อสร้าง
- 1.5 เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย

หลักการจัดทำแผน ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมามีอำนาจจัดทำแผน ประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
2. แผนกำหนดบุคคลรับผิดชอบ และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบอย่างชัดเจน
3. ภารกิจที่ต้องปฏิบัติในระยะเวลาเดียวกันจะต้องแยกผู้ปฏิบัติ ไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกัน
4. แผนที่ต้องปฏิบัติขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้ต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือเพราะจะเป็นช่วงเวลาที่ต้องการความรวดเร็วในการปฏิบัติและถูกต้องแม่นยำ ควรฝึกซ้อมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมั่นใจและปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น

2. ขอบเขต

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555 ข้อ 4 กำหนดให้สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย แผนตรวจตรา แผนการอบรม แผนการณรงค์ป้องกันอัคคีภัย แผนการดับเพลิง แผนอพยพหนีไฟ และแผนบรรเทาทุกข์ โดยให้จัดเก็บแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ณ สำนักงานสนามชั่วคราว พร้อมให้พนักงานตรวจความปลอดภัยตรวจสอบได้

แผนปฏิบัติการป้องกันและรองรับเหตุฉุกเฉิน กรณีเกิดอุบัติเหตุและอัคคีภัย ฉบับนี้ ใช้สำหรับ โครงการก่อสร้าง EDEN EKKAMAI “เท่านั้น โดยครอบคลุมถึงบุคลากร และบุคคลภายนอก ซึ่งมีองค์ประกอบของแผนที่ต้องดำเนินการในภาวะการณ์ต่างกัน คือ ก่อนเกิดเหตุอัคคีภัย ขณะเกิดเหตุอัคคีภัย และหลังเกิดเหตุอัคคีภัย มีรายละเอียดดังนี้

1. **ก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้** จะประกอบด้วย แผนป้องกันอัคคีภัยต่าง ๆ 3 แผน คือ แผนการตรวจตราแผนการอบรม และแผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย
2. **ขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้** จะประกอบด้วย แผนเกี่ยวกับการดับเพลิง และลดความสูญเสีย โดยประกอบด้วยแผนต่าง ๆ 2 แผน คือ แผนการดับเพลิง และแผนอพยพหนีไฟ

หลังเกิดเหตุเพลิงไหม้ จะประกอบด้วยแผนที่จะต้องดำเนินการเมื่อเหตุเพลิงไหม้สงบลงแล้ว 2 แผน คือ แผนบรรเทาทุกข์ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากภาวะเกิดเหตุเพลิงไหม้ และแผนปฏิรูปฟื้นฟู

3. คำจำกัดความ

บุคลากร	หมายถึง	พนักงานบริษัท ตัวแทนนายจ้าง(Consult) แรงงานของบริษัท
บุคคลภายนอก	หมายถึง	ผู้ที่มาปฏิบัติงานภายในพื้นที่ก่อสร้าง
อัคคีภัย	หมายถึง	ภัยที่เกิดจากไฟ
เหตุฉุกเฉิน	หมายถึง	เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ อันเป็นเหตุให้เกิดความไม่ปลอดภัย สามารถแพร่กระจายและสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินต่อ ผู้ปฏิบัติการในคณะ และบุคคลที่ 3 รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมในการทำงาน และอาจจำเป็นต้องอพยพผู้ปฏิบัติงานออกจากบริเวณที่เกิดเหตุขึ้น ๆ ซึ่งเหตุฉุกเฉินอาจจะเกิดขึ้นได้แก่ เพลิงไหม้ ก๊าซรั่วไหล ภัยจากธรรมชาติ สิ่งก่อสร้างพังทลาย อุบัติเหตุ เป็นต้น
การควบคุมเหตุฉุกเฉิน	หมายถึง	แนวทางการปฏิบัติงานของทีมฉุกเฉินและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นให้อยู่ในภาวะที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือสร้างความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สินของคณะ ส่วนงาน ภาควิชา หรือบุคคลที่ 3 และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด รวมไปถึงแผนการปฏิบัติสำหรับบุคลากรเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยแผนการปฏิบัติงานดังกล่าวรวมเรียกว่า “แผนฉุกเฉิน (Emergency Plan)”
ศูนย์บัญชาการเหตุฉุกเฉิน	หมายถึง	สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการบัญชาการและประสานงานกับทีมงานต่าง ๆ ทั้งทีมสนับสนุนภายในและภายนอก
เสียงสัญญาณ	หมายถึง	เสียงสัญญาณแจ้งเหตุที่กำหนดไว้ เพื่อแจ้งให้ทราบทั่วกันว่าเหตุอันตรายที่เกิดขึ้นเป็นเหตุเข้าสู่สภาวะฉุกเฉินให้รีบอพยพไปยังจุดรวมพล

จุดรวมพล	หมายถึง	พื้นที่ที่ปลอดภัยซึ่งกำหนดไว้สำหรับการรวมพลกรณีเหตุฉุกเฉิน ซึ่งจะมีป้ายข้อความ “จุดรวมพล (Assembly point)” ติดตั้งไว้
อพยพ	หมายถึง	การย้ายจากพื้นที่เกิดเหตุฉุกเฉินไปยังพื้นที่ปลอดภัย (จุดรวมพล) อย่างเป็นระบบทั้งผู้ปฏิบัติงานและอุปกรณ์หรือยานพาหนะ ภายใต้การควบคุมของหัวหน้าทีมอพยพ
ระดับความรุนแรงของเหตุฉุกเฉิน	หมายถึง	ระดับเหตุการณ์ของเหตุฉุกเฉินที่กำหนดขึ้นตามความรุนแรงของสถานการณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (1) เหตุฉุกเฉินระดับ 1 หมายถึง การเกิดสภาพการณ์ที่มีผลต่อความสูญเสียของคน ทรัพย์สิน กระบวนการทำงาน หรือมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเล็กน้อย สามารถควบคุมเหตุฉุกเฉินนั้นได้โดยผู้ปฏิบัติงานหรือผู้พบเห็นเหตุการณ์ (2) เหตุฉุกเฉินระดับ 2 หมายถึง การเกิดสภาพการณ์ที่มีผลต่อความสูญเสียของคน ทรัพย์สิน กระบวนการทำงาน หรือมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และไม่สามารถควบคุมเหตุฉุกเฉินนั้นได้โดยผู้ปฏิบัติงานหรือผู้พบเห็นเหตุการณ์ จำเป็นต้องมีการอพยพ แต่สามารถควบคุมเหตุการณ์นั้นได้โดยทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน (3) เหตุฉุกเฉินระดับ 3 หมายถึง การเกิดสภาพการณ์ที่มีผลต่อความสูญเสียของคนชั้นทุพพลภาพหรือเสียชีวิต ทรัพย์สิน กระบวนการทำงาน หรือมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเสียหายขั้นร้ายแรง และไม่สามารถควบคุมเหตุฉุกเฉินนั้นได้โดยทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน จำเป็นต้องมีการอพยพและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกคณะเข้ามาควบคุมเหตุการณ์
ระดับสถานะความปลอดภัย	หมายถึง	(1) ระดับสีเหลือง เพลิงไหม้ขยายตัวในเวลา 5-10 นาที (ไม่สามารถดับไฟได้เองในเวลาน้อยกว่า 5 นาที) (2) ระดับสีแดง เพลิงไหม้ขยายตัวมากกว่า 10 นาที (ไม่สามารถดับไฟได้ต้องประสานกับหน่วยงานภายนอก) (3) ระดับสีเขียว เพลิงไหม้สงบลง

4. เอกสารอ้างอิง

แนวการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555 ข้อ 4 สำนักความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

6. ขั้นตอนการดำเนินงานป้องกันและระงับอัคคีภัย

6.1 แผนป้องกันก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้

6.1.1 แผนการตรวจตรา เป็นแผนการสำรวจความเสี่ยงและตรวจตรา เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และกำจัดต้นเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ โดยกำหนดบุคคลและพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตรวจตราจุดเสี่ยงต่าง ๆ เช่น จุดที่เสี่ยงต่อการเกิดเหตุเพลิงไหม้ จุดที่มีการใช้และเก็บวัตถุไวไฟ จุดที่เก็บของเสียติดไฟง่าย จุดที่อาจก่อกำเนิดเชื้อเพลิง จุดที่เป็นแหล่งความร้อนต่าง ๆ จุดติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงและสภาพของอุปกรณ์ และทางหนีไฟ

ในการจัดทำแผนควรมีข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เชื้อเพลิง สารเคมี สารไวไฟ ระบบไฟฟ้า จุดที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้ งานที่มีประกายไฟ และต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ คุณสมบัติลักษณะการลุกไหม้และปริมาณของสารอันตรายที่มีอยู่สูงสุด ชนิดของสารดับเพลิงและปริมาณที่ต้องใช้ เพื่อใช้ประกอบการวางแผนตรวจตรา

ดังนั้น เพื่อให้ชีวิตและทรัพย์สินทั้งหมดในคณะ มีความปลอดภัยจากอัคคีภัย ควรกำหนดมาตรการป้องกันและระงับอัคคีภัย ดังนี้

1. จัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย ทั้งด้านการจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง การจัดเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิด การกำจัดของเสียจากห้องปฏิบัติการ การป้องกันฟ้าผ่า การติดตั้งระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ การจัดเส้นทางหนีไฟ รวมทั้งการก่อสร้างอาคารที่มีระบบป้องกันอัคคีภัย
2. จัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ทั้งด้านการตรวจตรา การอบรม การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ การบรรเทาทุกข์ และการปฏิรูปพื้นที่เมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้นแล้ว
3. จัดให้มีช่องทาง/เส้นทางหนีไฟสู่ทางออกภายนอกตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด
4. สำหรับบริเวณที่มีเครื่องจักรติดตั้งอยู่ หรือมีกองวัตถุสิ่งของ หรือผนัง หรือสิ่งอื่นนั้น ต้องจัดให้มีช่องทาง/เส้นทางหนีไฟสู่ภายนอก ให้มีความกว้างตามมาตรฐานกฎหมายกำหนด
5. จัดให้มีทางออกทุกอาคาร อย่างน้อย 2 ทาง ที่สามารถอพยพบุคลากรทั้งหมดออกจากบริเวณที่ทำงาน โดยออกสู่ทางออกสุดท้ายได้ภายในเวลาไม่เกิน 5 นาที อย่างปลอดภัย
6. ทางออกสุดท้าย ควรเป็นเส้นทางที่ไปสู่บริเวณที่ปลอดภัย เช่น ถนน สนาม พื้นที่โล่งแจ้ง ฯลฯ
7. ประตูที่ใช้ในเส้นทางหนีไฟ ต้องติดตั้งในจุดที่เห็นชัดเจน ไม่มีสิ่งกีดขวาง และเป็นประตูที่เปิดออกภายนอกอาคารไม่มีการผูกปิดหรือล๊ামโซ่ โดยประตูห้องที่ใช้เป็นเส้นทางหนีไฟ ต้องเป็นประตูชนิดที่เปิดเข้า-ออกได้ง่าย
8. จัดให้มีเส้นทางหนีไฟไปสู่สถานที่ที่ปลอดภัย โดยไม่เป็นจุดที่มีบุคลากรกำลังทำงานอยู่
9. จัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือที่สามารถดับเพลิงชนิด เอ บี ซี และดี และระบบดับเพลิงพร้อมอุปกรณ์ประกอบ โดยติดตั้งในที่ที่เห็นได้ชัดเจน และสามารถหยิบใช้งานได้สะดวกโดยไม่มีสิ่งกีดขวาง
10. จัดให้มีการตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือ มีการซ่อมบำรุง และตรวจตราให้มีสารเคมีที่ใช้ในการดับเพลิงตามปริมาตรที่กำหนดตามชนิดของอุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือ อย่างน้อยทุกๆ 6 เดือน
11. จัดเตรียมน้ำสำรองไว้ใช้ในการดับเพลิง
12. ข้อต่อสายส่งดับเพลิงเข้าอาคาร และภายในอาคารเป็นแบบเดียวกัน หรือขนาดเท่ากับที่ใช้ในหน่วยดับเพลิงของราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

13. สายส่งน้ำดับเพลิงมีความยาว หรือต่อกันได้ความยาวที่เพียงพอจะควบคุมบริเวณที่เกิดเพลิงได้
14. ระบบการส่งน้ำ ที่เก็บกักน้ำ ป้อนน้ำ และการติดตั้ง ได้รับการตรวจสอบและรับรองจากวิศวกรโยธา และมีการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายเมื่อเกิดเพลิงไหม้
15. จัดให้มีการตรวจสอบการติดตั้ง การดูแลรักษาอุปกรณ์ดับเพลิงให้อยู่ในสภาพที่ดียู่เสมออย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง หรือตามระยะเวลาที่ผู้ผลิตอุปกรณ์นั้นกำหนด
16. จัดให้มีบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น จากหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
17. จัดให้มีทีมระงับเหตุเพลิงไหม้และผจญเพลิง ที่ทำหน้าที่ดับเพลิงโดยเฉพาะอยู่ตลอดเวลาที่มีการทำงาน
18. จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ในการดับเพลิง และการฝึกซ้อมดับเพลิง โดยเฉพาะ เช่น เสื้อผ้า รองเท้า ถุงมือ หมวก หน้ากากป้องกันความร้อนหรือควันพิษ เป็นต้น ไว้เพื่อให้บุคลากร/ทีมระงับเหตุเพลิงไหม้และผจญเพลิง ใช้ในการดับเพลิง
19. ป้องกันอัคคีภัยที่เกิดจากการแผ่รังสี การนำ หรือการพาความร้อนจากแหล่งกำเนิดความร้อนสูงไปสู่วัสดุที่ติดไฟง่าย เช่น ติดตั้งฉนวนหุ้มปิดกัน
20. ป้องกันอัคคีภัยจากการทำงานที่เกิดจากการเสียดสีเสียดทานของเครื่องมือที่ก่อให้เกิดประกายไฟหรือความร้อนสูงที่อาจทำให้เกิดการลุกไหม้ เช่น การซ่อมบำรุง หรือหยุดพักการใช้งาน
21. มีการจัดเก็บและแยกวัตถุไวไฟ หรือวัตถุระเบิด รวมถึงวัตถุที่เมื่ออยู่ร่วมกันแล้วจะเกิดปฏิกิริยา หรือการสะสมทำให้กลายเป็นวัตถุไวไฟ หรือวัตถุระเบิดไม่ให้ปะปนกัน และเก็บในห้องที่มีผนังทนไฟ และประตูทนไฟที่ปิดได้เอง และปิดกุญแจทุกครั้งเมื่อไม่มีการปฏิบัติงานในห้องนั้นแล้ว
22. วัตถุที่ไวต่อการเกิดปฏิกิริยาแล้วเกิดลุกไหม้ได้นั้น ต้องแยกเก็บไว้ต่างหาก โดยอยู่ห่างจากอาคารและวัตถุติดไฟในระยะที่ปลอดภัย
23. ควบคุมมิให้เกิดการรั่วไหลหรือการระเหยของวัตถุไวไฟ หรือวัตถุระเบิดที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดการติดไฟ
24. จัดทำป้าย “ห้ามสูบบุหรี่” บริเวณพื้นที่เก็บวัตถุไวไฟ
25. จัดเก็บวัตถุที่เมื่อรวมกันแล้วจะเกิดการลุกไหม้ โดยแยกเก็บไม่ให้มีการปะปนกัน
26. จัดให้มีการกำจัดของเสียโดยการเผาในเตาที่ออกแบบสำหรับเผาโดยเฉพาะ หากเป็นที่โล่งแจ้งให้ห่างจากที่บุคลากรทำงานในระยะที่ปลอดภัย
27. จัดให้มีสายล่อฟ้า เพื่อป้องกันอันตรายจากฟ้าผ่า
28. จัดให้มีระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ชนิดแปลงเสียง ให้บุคลากรที่ทำงานอยู่ภายในอาคารได้ยินทั่วถึง
29. มีการทดสอบประสิทธิภาพในการทำงานของระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
30. จัดให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย และมีผู้อำนวยการป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นผู้อำนวยการในการดำเนินงานทั้งระบบเป็นประจำอยู่ตลอดเวลา

31. จัดให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดับเพลิง การปฐมพยาบาล และการช่วยเหลือกรณีฉุกเฉิน
32. จัดให้มีการฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟให้บุคลากรออกจากอาคารไปตามเส้นทางหนีไฟอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตาม **มาตรการป้องกันและระงับอัคคีภัย** ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ผู้บริหาร (หมายถึง Project Manager) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวางแผนหน่วยงาน ระบบ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยคำนึงถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และมาตรการป้องกันอัคคีภัย
- (2) ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมป้องกันอัคคีภัยและให้มีการฝึกซ้อมดับเพลิงและอพยพประจำปีตามแผนปฏิบัติการป้องกันและรองรับเหตุฉุกเฉิน กรณีเกิดอัคคีภัยของหน่วยงาน
- (3) ให้มีการจัดทำรายงานการฝึกซ้อมดับเพลิงและอพยพประจำปีส่งให้แก่หน่วยงานราชการ หรือส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบ

2. หัวหน้างาน/ผู้ควบคุมงาน (หมายถึง Site Engineer/Foreman) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) กำหนดพื้นที่ ควบคุมกระบวนการทำงาน เครื่องมือ เครื่องจักรที่อาจก่อให้เกิดอัคคีภัย
- (2) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้ปลอดภัยจากอัคคีภัย
- (3) ควบคุมสาเหตุการเกิดประกายไฟ เปลวไฟจากการใช้งาน หรือวิธีการทำงานอื่น ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอัคคีภัย เช่น การเชื่อม การตัด การขัด ท่อร้อนต่าง ๆ ตลอดจนการเคลื่อนย้าย และขนส่งสารไวไฟ
- (4) กำกับควบคุมผู้ปฏิบัติงาน หรือ บุคคลภายนอกที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการก่อให้เกิดประกายไฟ เปลวไฟต่าง ๆ ภายในพื้นที่ปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับของโครงการก่อสร้าง เพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัยในสถานที่ทำงาน และวิธีทำงานที่มีสภาพความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยที่กำหนดไว้

3. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) กำหนดรายละเอียดของแผนปฏิบัติการป้องกันและรองรับเหตุฉุกเฉิน กรณีเกิดอัคคีภัย (Fire Emergency Response Plan)
- (2) จัดให้มีการอบรมและปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการป้องกันและรองรับเหตุฉุกเฉิน
- (3) จัดทำบัญชีรายชื่อ หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ของหน่วยบริการฉุกเฉิน เช่น โรงพยาบาล สถานีดับเพลิง (Emergency Contact Name Lists) รวมถึงโครงสร้างองค์การการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน กรณีอัคคีภัย (Fire Emergency Response Organization Chart)
- (4) ร่วมตรวจสอบสถานที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในพื้นที่ก่อสร้าง
- (5) ดูแลรับผิดชอบให้มีการตรวจสอบบำรุงเครื่องดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิง และระบบดับเพลิงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

4. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหน่วยงานก่อสร้าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันบุคคลภายนอกเข้ามาในพื้นที่ก่อนได้รับอนุญาต ควบคุมการจราจรในพื้นที่ และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ตามแผนที่ได้กำหนดขึ้น

5. ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้มาติดต่อกับงาน/ผู้เกี่ยวข้อง (หมายถึง บุคลากร แรงงาน รวมถึงบุคคลภายนอกเข้าที่เข้ามาในพื้นที่ก่อสร้าง) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
- (1) ห้ามกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดประกายไฟ เปลวไฟ อันที่ไม่ได้เกิดจากการทำงานในบริเวณที่หวงห้ามโดยเด็ดขาด
 - (2) ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณที่มีป้ายที่แสดงถึง “สารไวไฟห้ามสูบบุหรี่” หรือ “วัตถุระเบิด” หรือ “ห้ามสูบบุหรี่” หรือ ในพื้นที่ก่อสร้าง ยกเว้นบริเวณพื้นที่จัดให้เท่านั้น
 - (3) ห้ามซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องมือ ในบริเวณที่มีวัตถุไวไฟ หรือวัสดุติดไฟได้ง่าย ก่อนได้รับอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามขั้นตอน และวิธีการที่ปลอดภัย ดังนี้
 - (3.1) ปิดกั้น/แยกอุปกรณ์บริเวณที่ปฏิบัติงานออกจากบริเวณอื่น ไว้ในที่ปลอดภัย
 - (3.2) ทำความสะอาดอุปกรณ์/บริเวณที่ปฏิบัติงาน และบริเวณใกล้เคียง ที่ไม่มีสารเคมี วัตถุไวไฟ หรือวัตถุที่ติดไฟ
 - (3.3) ตัดกระแสไฟฟ้าของอุปกรณ์/เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า และมีป้ายเตือนให้เรียบร้อย ก่อนซ่อมแซม
 - (3.4) นำอุปกรณ์ดับเพลิงเตรียมพร้อมเพื่อใช้งานในกรณีฉุกเฉิน
 - (3.5) สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เหมาะสมและปลอดภัย
 - (4) ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัยในสถานที่ทำงาน และวิธีการทำงานที่มีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการดำเนินงานการตรวจตรา

ผู้รับผิดชอบ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดเวลา
เจ้าหน้าที่ ความ ปลอดภัย/ หัวหน้างาน	<pre> graph TD A[สถานที่ปฏิบัติงาน โครงการก่อสร้าง EDEN EKKAMAI] --> D[ตรวจสอบสถานที่ตามที่กำหนด] B[ผู้รับผิดชอบ 1. จป. 2. หัวหน้างาน] --> D D --> C[ส่งแบบรายงานที่หัวหน้างานที่รับผิดชอบ] C --> E[หัวหน้างานตรวจสอบแบบรายงาน (หากมีข้อบกพร่องให้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องให้เรียบร้อย)] E --> F[ผู้อำนวยการแผนฯ รับทราบ/สั่งการ] </pre>	อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง
ทีมความ ปลอดภัย	<pre> graph TD G[เก็บรวบรวมเอกสาร] --> H[ตรวจสอบเอกสาร] H --> I[ตรวจสอบสถานที่] </pre>	อย่างน้อย ทุก 6 เดือน

ตัวอย่างใบบันทึกผลการตรวจตรา

หน่วยงาน

สถานที่

ลำดับที่	รายการ*	วันเดือนปี	ความผิดปกติ		ปัญหาที่พบ	บริเวณที่ตรวจพบ	หมายเหตุ
			มี	ไม่มี			
1	อุปกรณ์ไฟฟ้า						
	หลอดไฟ						
	ปลั๊กไฟ ปลั๊กพ่วงไฟ สายไฟ						
	อื่น ๆ (โปรดระบุ))						
2	อุปกรณ์สำนักงาน						
	คอมพิวเตอร์ และสายสัญญาณต่าง ๆ						
	เครื่องสำรองไฟ						
	เครื่องPrinter/เครื่องถ่ายเอกสาร						
	อื่น ๆ (โปรดระบุ))						
3	อุปกรณ์สนาม						
	ชุดลม-แก๊ส						
	เครื่องเชื่อมไฟฟ้า						
	อื่น ๆ (โปรดระบุ))						
4	ระบบอุปกรณ์ดับเพลิง						
	ถังดับเพลิง						
	ระบบน้ำสำรอง						
	อื่น ๆ (โปรดระบุ))						
5	อุปกรณ์อื่นๆ (ถ้ามี)						
	โปรดระบุ						
ผู้ตรวจตรา (.....) วันเดือนปี					หัวหน้างาน (.....) วันเดือนปี		

6.1.2 แผนการอบรม เป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงด้านการเกิดอัคคีภัย โดยการให้ความรู้กับบุคลากรด้านการป้องกันและการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ ในการจัดทำแผนการอบรมต้องกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ และงบประมาณให้ชัดเจน แผนการอบรม ควรประกอบด้วย การฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น การฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ การปฐมพยาบาล และการช่วยชีวิต

6.1.3 แผนการรณรงค์ป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นการสร้างความสนใจ และสร้างความตระหนักในอันตรายและผลกระทบจากการเกิดเพลิงไหม้ ในการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย ควรกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ และงบประมาณให้ชัดเจน

การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัยอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น

- การประชาสัมพันธ์ ผ่านทางกิจกรรม Morning talk กลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย
- การจัดกิจกรรม 5 ส.
- การขออนุญาตทำงานที่ก่อให้เกิดความร้อน และประกายไฟ (Hot Work Permit)
- การกำหนดมาตรการ และบทลงโทษ เช่น การห้ามสูบบุหรี่ ห้ามจัดเก็บสารไวไฟ ในอาคาร การทำงานก่อประกายไฟ และไม่มีการเตรียมการเพื่อความปลอดภัย
- การจัดทำโปสเตอร์ หรือการใช้สื่อต่าง ๆ

หลักการจัดทำแผนการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย มีดังนี้

1. กำหนดบุคคลรับผิดชอบในการจัดการรณรงค์
2. กำหนดเรื่อง หรือ หัวข้อที่จะทำการรณรงค์ ได้แก่
 - 2.1. องค์ประกอบของการเกิดเพลิงไหม้
 - 2.2. การจัดเก็บวัตถุไวไฟ
 - 2.3. การลดการสูบบุหรี่
 - 2.4. ผลที่เกิดขึ้นจากอัคคีภัย
 - 2.5. การทำความสะอาด
3. เลือกวิธีการหรือรูปแบบการรณรงค์ที่เหมาะสม เช่น
 - 3.1. การประกวด
 - 3.2. การจัดทำโปสเตอร์ และป้ายต่าง ๆ
 - 3.3. การจัดทำนิทรรศการ
 - 3.4. การใช้สื่อต่าง ๆ
4. กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการรณรงค์
5. กำหนดบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการรณรงค์
6. ประเมินผลจากการรณรงค์ทุกครั้ง

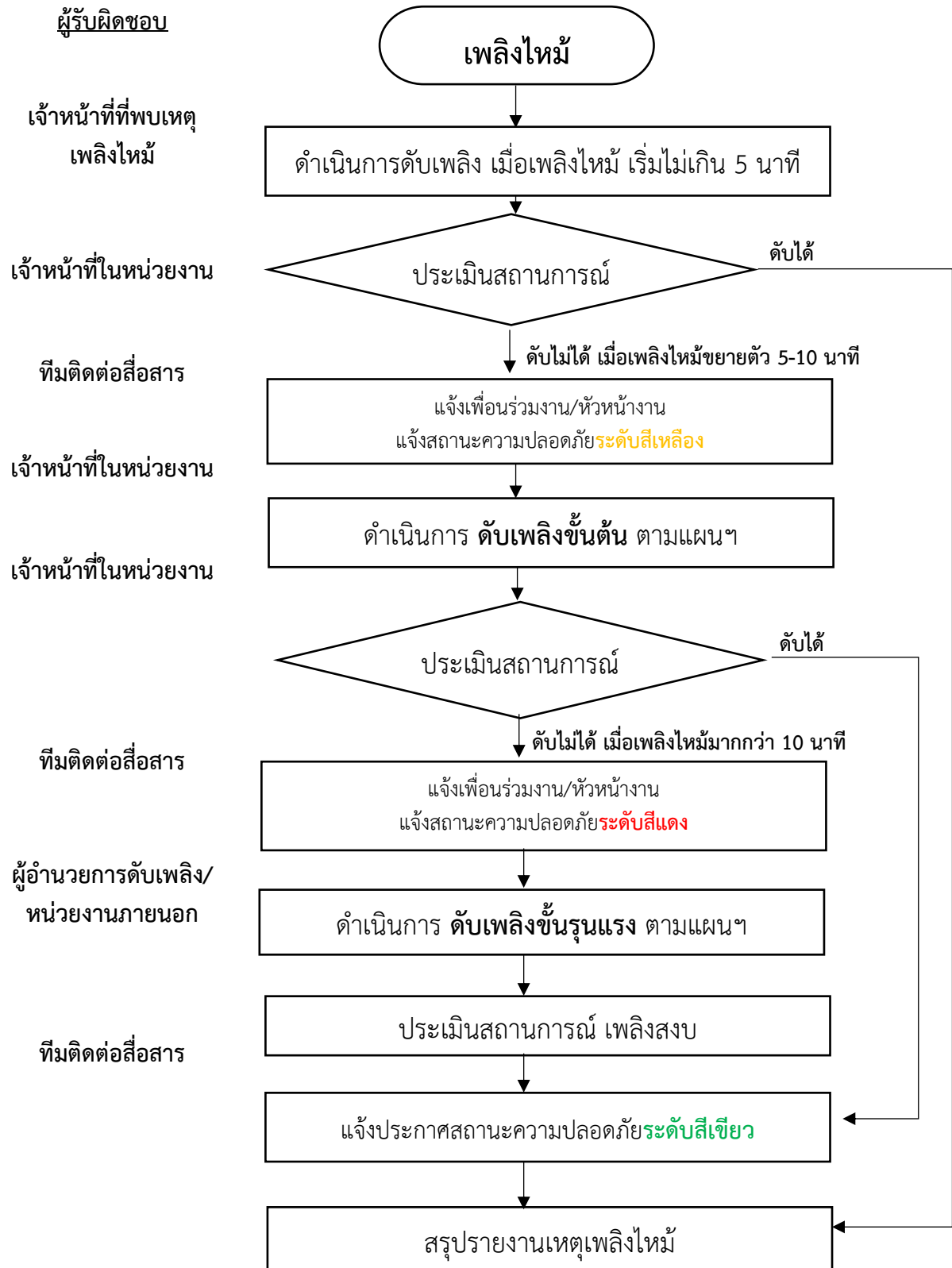
ตัวอย่าง แผนกิจกรรมการรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย

หลักสูตรอบรม	เดือน												ผู้รับผิดชอบ
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
กิจกรรม 5 ส.													
รณรงค์การสูบบุหรี่ในพื้นที่ อนุญาต													
โปสเตอร์รณรงค์การใช้ อุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างถูกต้อง และปลอดภัย													

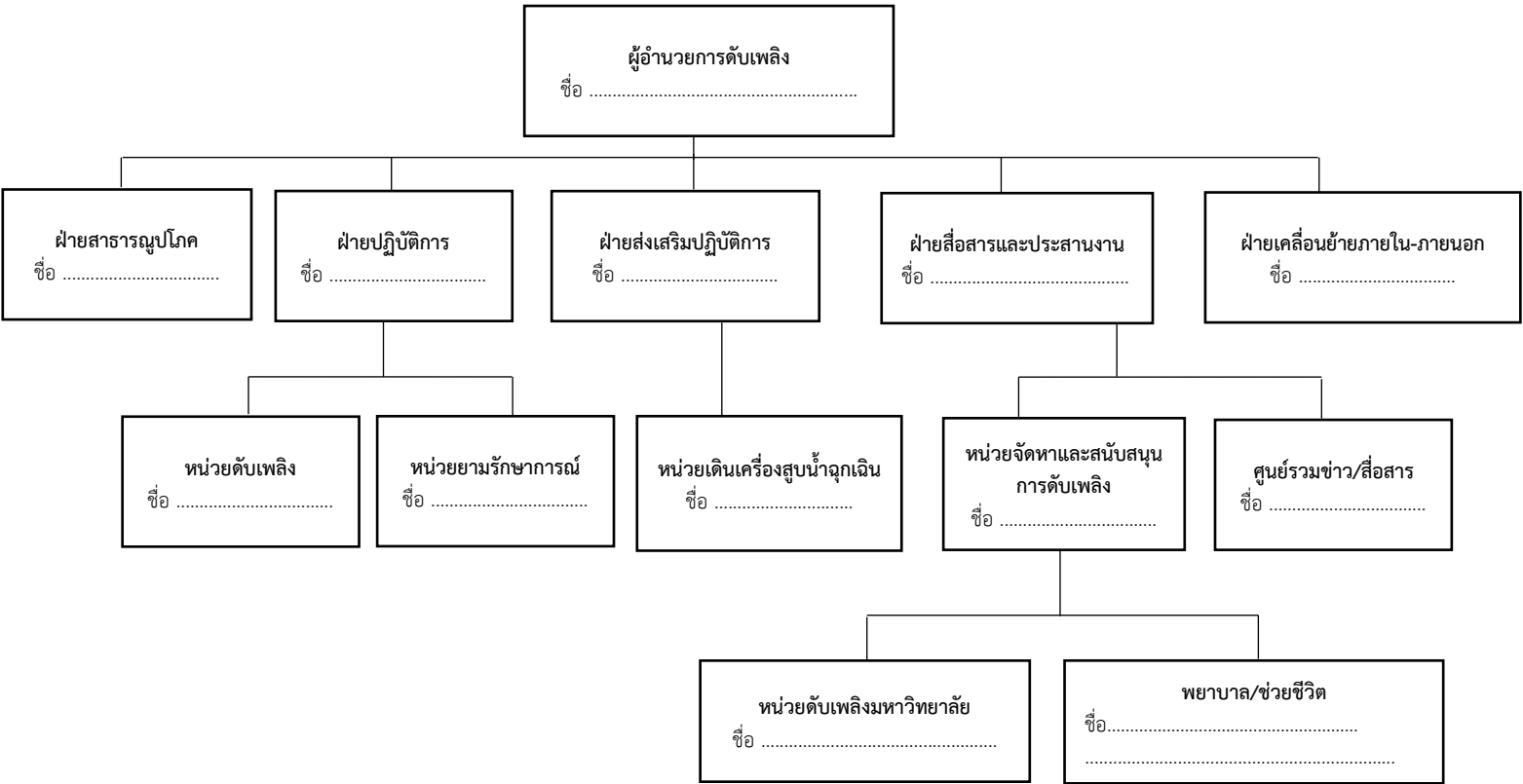
6.2 แผนขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้

6.2.1 แผนการดับเพลิง เพื่อกำหนดบุคคลที่ต้องปฏิบัติภารกิจในกรณีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้อย่างชัดเจน และกำหนดขั้นตอนการดับเพลิง ให้มีการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้เกิดความเสียหายจากเพลิงไหม้น้อยที่สุด แผนการดับเพลิงแบ่งเป็น 2 แผนย่อย ได้แก่ แผนดับเพลิงขั้นต้น และแผนดับเพลิงขั้นรุนแรง

ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อพบเหตุเพลิงไหม้

ตัวอย่างโครงสร้างหน่วยป้องกันและระงับอัคคีภัย เมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้

- หมายเหตุ
1. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเต็มรูปแบบนี้จะใช้เมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง หากระดับความรุนแรงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้อำนวยการดับเพลิงสามารถยกระดับโครงสร้างหน่วยป้องกันและระงับอัคคีภัยได้
 2. การเกิดเพลิงไหม้ภายในพื้นที่ต่าง ๆ เพียงเล็กน้อย ให้หัวหน้าฝ่ายดำเนินการสั่งการดับเพลิงตามแผนปฏิบัติการเมื่อเกิดเพลิงไหม้ขั้นต้น และโทรศัพท์แจ้งผู้อำนวยการดับเพลิง หรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน
 3. ต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ฯ ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงของผู้รับผิดชอบ

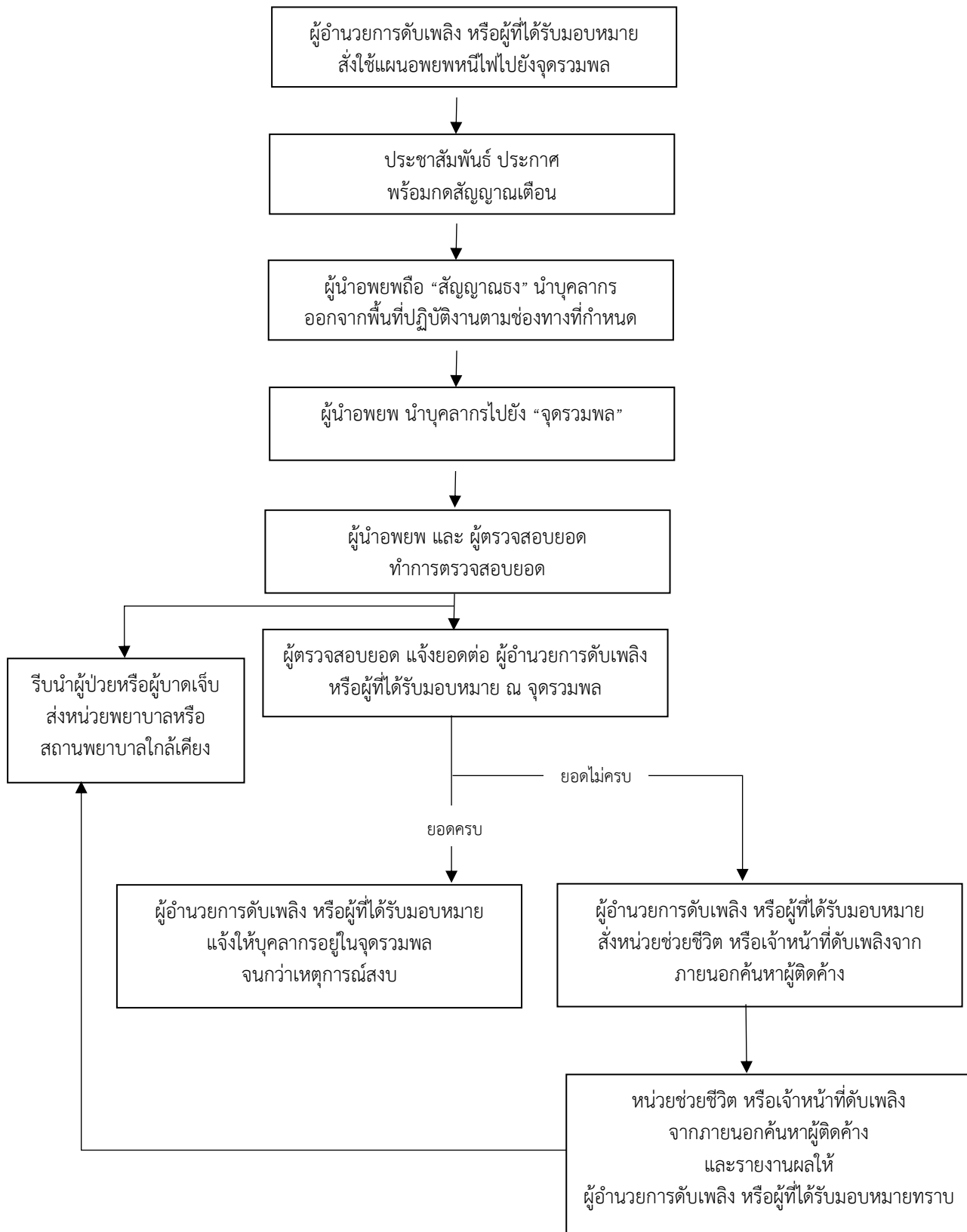
6.2.2 แผนอพยพหนีไฟ กำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของ บุคลากร และแรงงานภายในพื้นที่ก่อสร้าง ในขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้แผนอพยพหนีไฟ

แผนอพยพหนีไฟที่กำหนดขึ้นนั้น มีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น หน่วยตรวจสอบจำนวนคน ผู้นำอพยพ จุฬารวมพล หน่วยช่วยชีวิต และหน่วยยานพาหนะ เป็นต้น ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงาน โดยขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการอพยพหนีไฟ หรือ ผู้อำนวยการดับเพลิง

แผนอพยพหนีไฟ ควรกำหนดให้มีการปฏิบัติ ดังนี้

1. **หน่วยตรวจสอบจำนวนคน** มีหน้าที่ตรวจนับจำนวนบุคลากรว่า มีการอพยพหนีไฟ ออกมาภายนอกบริเวณที่ปลอดภัยครบทุกคนหรือไม่
2. **ผู้นำอพยพ** จะเป็นผู้นำทางบุคลากรอพยพหนีไฟไปตามทางออกที่จัดไว้ โดยนำพาไปยัง **จุฬารวมพล** ซึ่งเป็นพื้นที่หรือสถานที่ที่ปลอดภัย บุคลากรสามารถมารายงานตัวและทำการตรวจสอบนับจำนวนได้ หากพบว่าพนักงานอพยพหนีไฟออกมาไม่ครบตามจำนวนจริง แสดงว่า ยังมีบุคลากรติดอยู่ในพื้นที่ที่เกิดอัคคีภัย
3. **หน่วยช่วยชีวิตและยานพาหนะ** จะเข้าค้นหาและทำการช่วยชีวิตบุคลากรที่ยังติดค้างอยู่ในอาคาร หรือ ในพื้นที่ที่เกิดอัคคีภัย รวมถึงกรณีของบุคลากรที่ออกมาอยู่ที่จุฬารวมพลแล้วมีอาการเป็นลม ช็อคหมดสติหรือบาดเจ็บ เป็นต้น หน่วยช่วยชีวิตและยานพาหนะจะทำหน้าที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และติดต่อหน่วยยานพาหนะให้ในกรณีที่แพทย์ หรือ พยาบาลพิจารณาแล้วต้องนำส่งโรงพยาบาล

แผนอพยพหนีไฟ

ตัวอย่าง ขั้นตอนการซ้อมอพยพหนีไฟในอาคาร

ขั้นตอนที่	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ/ ผู้ที่ได้รับบทบาทแสดงสมมติ
1	ชี้แจงให้ บุคลากรและพนักงาน ทราบถึงแผนการซ้อม	จป. หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
2	จัดทำบันทึกประกาศให้ทุกคนทราบถึงกำหนดวันและเวลาซ้อมรวมทั้งแผนการซ้อม	จป. หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
3	จำลองสถานการณ์ : เช่น การเกิดควันไฟจากห้องเก็บของ (สโตร์)	จป. /หัวหน้างาน
4	คนร้อง “ไฟไหม้” พร้อมกับวิ่งออกจากห้องเก็บของ (สโตร์)	พนักงาน
5	ประกาศ เสียงตามสาย แจ้งเหตุไฟไหม้และให้ทุกคนอพยพออกจากอาคาร พร้อมโทรแจ้งให้ ศูนย์รวมข่าวสาร ทราบทันที	จป. /หัวหน้างาน
6	ทุกคนในอาคารอพยพออกจากอาคาร ไปรวมตัวกันที่ “จุดรวมพล” บริเวณ.....	ทุกคน
7	ทุกคนอยู่ประจำที่ ณ จุดรวมพล และรอคำสั่งจากหัวหน้างาน	หัวหน้างาน หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
8	ตรวจรายชื่อบุคลากร	หัวหน้างาน
9	แจ้งให้ทุกคนทราบว่าเหตุการณ์ได้สงบแล้วสามารถกลับเข้าทำงานต่อได้	จป. /หัวหน้างาน หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
10	จัดทำบันทึกข้อความขอบคุณบุคลากรที่ให้ความร่วมมือในการซ้อม	จป. /หัวหน้างาน
11	จัดประชุม และสรุปผลการซ้อม	จป.

6.3 แผนหลังเกิดเหตุเพลิงไหม้

6.3.1 แผนบรรเทาทุกข์ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการช่วยชีวิต การเคลื่อนย้ายผู้ประสบเหตุ การดูแลทรัพย์สินของผู้เสียชีวิต ประเมินความเสียหาย รายงานสถานการณ์เพลิงไหม้ และการช่วยเหลือส่งเคราะห์ผู้ประสบภัย

แผนบรรเทาทุกข์ จะประกอบด้วย หัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ประสานกับหน่วยงานของรัฐ
2. การสำรวจความเสียหาย
3. การรายงานตัวของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และกำหนดจุดนัดพบเพื่อรอรับคำสั่ง
4. การช่วยชีวิตและการขุดค้นหาผู้เสียชีวิต
5. การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ทรัพย์สินของผู้เสียชีวิต
6. การประเมินความเสียหาย ผลการปฏิบัติงานและรายงานสถานการณ์เพลิงไหม้
7. การช่วยเหลือส่งเคราะห์ผู้ประสบภัย
8. การปรับปรุงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้เปิดทำการได้โดยเร็วที่สุด

6.3.2 แผนปฏิรูปฟื้นฟู ได้แก่ การนำรายงานผลการประเมินจากทุกด้าน จากสถานการณ์จริงมาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะแผนการป้องกันอัคคีภัย (ก่อนเกิดเหตุ) แผนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ แผนบรรเทาทุกข์ (ทันทีที่เพลิงสงบ) นอกจากนี้ ควรมีโครงการที่ดำเนินการร่วมกับแผนปฏิรูปฟื้นฟู ได้แก่

1. โครงการประชาสัมพันธ์สาเหตุการเกิดอัคคีภัยและแนวทางการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ
2. โครงการสงเคราะห์ผู้ป่วย
3. โครงการปรับปรุงซ่อมแซมและสรรหาสิ่งสูญเสียให้กลับคืนสภาพปกติ
4. โครงการประกันภัยอาคาร

7. การติดต่อประสานงานกับส่วนงานภายใน/หน่วยงานภายนอก

ผู้ที่ได้รับมอบหมายในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอก ควรมีการดำเนินงานดังนี้

- 7.1 ขอทราบแนวทางการปฏิบัติของทีมดับเพลิง เมื่อมีการโทรขอความช่วยเหลือ (ขั้นตอนการการแจ้งเหตุไปยัง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน แสดงในตารางที่ 7.1)
- 7.2 ขอทราบระยะเวลา (โดยประมาณ) ที่จะมาถึงสถานที่เกิดเหตุ นับตั้งแต่มีการแจ้งเหตุ
- 7.3 จัดเตรียมอุปกรณ์ ข้อมูลจำเป็นที่ทีมดับเพลิงต้องการ เช่น แหล่งน้ำดับเพลิง

➤ หน่วยงานภายนอกโครงการก่อสร้าง EDEN EKKAMAI

■ สถานีตำรวจทอหล่อ	02-381-8853
■ สถานีตำรวจคลองตัน	02-314-0041
■ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ บริการแพทย์ฉุกเฉิน	1669
■ สถานีดับเพลิงพระโขนง	02-311-3429 หรือ 199

ตาราง 7.1 ขั้นตอนการแจ้งเหตุไปยัง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน โครงการก่อสร้าง EDEN EKKAMAI

ผู้แจ้งเหตุ	โทรเพื่อแจ้งเหตุที่ 086-097-1555
เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ	รับโทรศัพท์ (แจ้งชื่อหน่วยงาน/แจ้งชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้รับสาย) สอบถามข้อมูล ดังนี้ 1. เกิดเหตุอะไร 2. เกิดเหตุที่ไหน 3. เวลาที่เกิดเหตุ 4. ณ เวลาที่แจ้งเหตุ สถานการณ์เป็นอย่างไร 5. ขอทราบชื่อ-นามสกุล ผู้แจ้ง 6. ขอเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ ณ ที่เกิดเหตุ (เพื่อแจ้งให้ทีมระงับเหตุประสานต่อ ณ ที่เกิดเหตุ)
	ประสานทีมระงับเหตุ เพื่อออกปฏิบัติหน้าที่ระงับเหตุ ณ จุดเกิดเหตุ